

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus uuris toimiku tagastamise põhjuseid lihtmenetlustes

Riigikohus uuris toimiku tagastamise põhjuseid lihtmenetlustes

9. veebruar 2021

Riigikohtus valmis ülevaade kriminaaltoimiku prokuratuurile tagastamise põhjustest lihtmenetlustes ehk kiirmenetluses, käskmenetluses, lühimenetluses ja kokkuleppemenetluses.

Ülevaate eesmärk on suurendada teadlikkust toimiku tagastamise põhjustest ja vähendada seeläbi asjade tagastamisi, et muuta menetlusi kiiremaks ning säästa asjaosaliste aega ja raha. Ülevaate koostamiseks vaadati läbi 235 kriminaaltoimiku prokuratuurile tagastamise määrust aastatest 2015–2020.

Kiirmenetluses põhjendasid kohtud toimiku tagastamist peamiselt sellega, et kuriteo asjaolud olid otsuse tegemiseks liialt ebaselged – näiteks esinesid märkimisväärsed vastuolud kannatanu ja süüdistatava ütluste vahel.

Käskmenetlusest keeldusid kohtud eelkõige põhjusel, et polnud nõus prokuratuuri taotletud karistuse liigi või määraga. Käskmenetluses on kohtul võimalik mõista üksnes rahalist karistust ning kohtud on viidanud süüdistatava süü suurusele või sellele, et ta ei suudaks majanduslikel põhjustel ilmselt rahalist karistust tasuda.

Näiteks on kohus selgitanud, et kui inimest on samalaadsete süütegude eest juba rahalise karistuse või rahatrahviga karistatud, siis on alust arvata, et sellega pole võimalik mõjutada süüdistatavat edaspidi uutest õigusrikkumistest hoiduma.

Lühimenetluses oli toimiku tagastamise levinuim põhjus prokuratuuri või süüdistatava nõusolekust loobumine või siis süüdistatava selge nõusoleku puudumine.

Sageli tagastati toimik ka sellepärast, et materjalid polnud asja lahendamiseks piisavad või esines tõendites vastuolusid. Eelkõige oli probleemiks süüdistatava ja kannatanu ütluste märkimisväärne lahknemine. Teine levinum etteheide prokuratuurile oli see, et mõni oluline tõend oli jäetud kogumata.

Kokkuleppemenetluse puhul oli tagastamise peamine põhjus, et süüdistatav mõtles ümber ja loobus sõlmitud kokkuleppest. Näiteks ei olnud süüdistav nõus karistuse liigi ja määra või lisakaristusega. Prokurörid põhjendasid kokkuleppest loobumist sellega, et süüdistatava suhtes oli menetluses veel mõni kuritegu ja kriminaalasjad sooviti ühendada.

Kohus tagastas kokkuleppe omal algatusel enamasti sellepärast, et ei nõustunud karistuse liigi või määraga. Näiteks ei vastanud valitud karistusliik kohtu hinnangul süüdistuse raskusele ja süüdistatava isikule ega arvestanud kõiki kuriteo asjaolusid. Karistuse määra puhul on kohtud ette heitnud nii liigset rangust kui ka leebust.

Ülevaateaiastekst asub siin. [1]

Arno Pöder
pressiesindaja
Riigikohus
55 637 043

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-uuris-toimiku-tagastamise-pohjuseid-lihtmenetlustes>

Lingid

[1] https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/analyys/Tagastamiste_ylevaade.pdf